

14081
III | Mag. St. Dr. | P

...as Scibor

...Mathiae Pauli Eclipsis funesta

Chelmscianae lunae.

PANEG. et VITAE
Polon. Fol.
№ 125.

ECLIPSIS FUNESTA, CHEŁMSCIANÆ LUNÆ

Geminum Gentilitium vultum
tenebris lethalibus involvens;
Posito inter Eam, & ILLUSTRISSIMÆ PROSAPIÆ
oculos, corpore defuncti olim
Illustris, & Magnifici Domini,

D. ANDREÆ SCIBORII DE CHEŁM CHEŁMSKI,

VEXILLIFERI SANDOMIRIENSIS,
TRIBUNI MILITUM S. REGIÆ MAJEST.

FACTA,

14021 III

& A

M. MATHIA PAULO CELEIOWICZ,
Philosophiæ Doctore, Pòëseos Professore Novodvorsciano,

pennâ lugubri
Orbi Polono
DEMONSTRATA.

Anno ab Eclipsi Orbis per Justitiæ Solem
sublata 1698. Die 13. Ianuarij.

CRACOVIÆ, TYPIS VNIVERSITATIS.

14.

Agunt opus ſuum fata: nobis ſenſum noſtræ necis auferunt: quòque faciliùs obrepant, ſub ipſo vitæ nomine latent.
Seneca in Conſolatione ad Marciam.

Heu mortem inviſam! quæ ſic communia toti
Genti ſceptra tenens, æternaq; fœdera ſervans
Sic magnos paruoſq; teris, quæ fortibus æquas
Imbelles; populisq; Duces; seniumq; iuventæ.
Maphæus Vegius.

— *Mors certa facit, pauido fortiq; cadendum eſt.*
Lucanus lib. 9.

- - - - *mors vltima pœna eſt,*
Nec metuenda viris. - - Idem lib. 8.

BIBLIOTH. UNIV. JAGELLONICAE

ILLUSTRISSIMO,
ET MAGNIFICO DOMINO,

D. MARTIANO SCIBORIO

DE CHEŁM,
Castrorum Regni METATORI:
Magnifico ac Generoso Domino,

D. ALEXANDRO SCIBORIO

DE CHEŁM,
COHORTIS ANTESIGNANO,
GERMANIS;
Magnifico ac Generoso Domino,

D. ANDREÆ SCIBORIO,

EX PATRUO FRATRI,

CHEŁMSCIIS:

Dominis, & Patronis Amplissimis.

FUnestam geminæ Vestræ Cynthiæ Eclipsim, optatissimi FRATRIS corpore obumbratæ, squallentibus oculis Vestris subijcio, ILLUSTRISSIMI, & MAGNIFICI DOMINI. Quippe materia Vestri doloris, quam pectore pleno geritis,

etiam

etiam minùs comptâ pennâ adumbratas LUNAS totas ſquallentes efficere poteſt. Quanquam enim Hectoris unius iactura Ilio toti, Priamo tamen Paridiq; copioſiores exprimit lacrymas; ſic commune quidem Patriæ damnum ANDREAS, etſi communibus lacrymis ploratur, maximè tamen Veſtris; in quorum cordibus infida Libitinæ manus Gentilitio MUCRONE plagas aperuit. Totam certè Orbis Poloni faciem tantorum defectus Aſtrorum in triſtem ſquallorem & amaros planctus euocat, tam æquè omnibus ſeſe communicans, quàm in alto meritorum Illuſtris Proſapiæ Veſtræ cœlo apparet: Vobis tamen maximum luctum exprimit, qui lucis & pectoris dimidium amiſiſtis. Amaritudini itaq; lamenti Veſtri fidelis obſequij alumna Muſa mea ſeſe immiſcens, quanquam ſingultibus impeditur, tamen in mœſti ſolatium doloris à cœlis deprecatur: ut hodie faciem velatæ LUNÆ ſeræ poſteritati luceant immortales. Jta ex animo vovet.

Illuſtriſſ: & Magnificarum Dominationum Veſtrarum,

Deuinctiſſimus Cliens,

M. MATHIAS PAVLVS CELEIOWICZ,
Phil: Doct: Pöëſeos Profeſſor.

ECLIPSIS FUNESTA,

Inevitabilis fatorum furor,
nunquam nocentiùs in homines furit,
quàm; dum sæuæ spiculo mortis, in vrnam cogit.
Sortes si recipit, nocet minimùm:
Quippe inter aduersa medela facilis.
Prudens animus, si fortunâ caret, fortunam simulare potest,
& in ruentium grandine periculorum, etiam grande caput
invenit, quò se inclinet; in tutumq́; recipiat.
sola deest scientia, qua fato resistat.
Parum est, si vrbibus, si Regnis, vim fata ferant;
Nam demolitæ vrbes est vnde reparentur, & ad pristinum
redeant nitorem; mortalibus à morte reditus negatur.
Numantiæ Corinthiq; cineres non sine commodo superfuere,
hominum cadauera, commodo procul terra depascitur.
Quicquid vspiam cecidit, vel ruderibus ipsis profuit;
hominum sola est conditio, post fata putere.
Non Sceptra Numinum terræ decus
huic necessitati sors exemit;
Vniuersi in lethum trahimur,
cuius crudelitatem æqualitas solatur.
Vbiq; oculi fletibus exhauriuntur, & vbiq; est,
quod fluat; quod stillet.
Quippe novus vbiq; squallor nouas lacrymas affundit.
O rem atrocem!
rem diram! rem asperam! fata!
Squallentis palpebræ copioso rori innatant,
& graui ferro graviùs feriunt.
Quid non hostile contorquent?
quibus non Hector, nonue Achilles resistere sufficiunt:

 inueni-

inueniunt in corda viam, & tacitam Deorum opem eludunt.
Etiam aduersùm fortunæ fauores decertant:
Quippe, quos illa in multa luce posuit,
eos in atram noctem impellunt.
Vigiliæ Regum, Regna defendunt,
eos tamen lethi acerbi necessitas æterna in somnia vrget.
Si carcerem animæ corpus cælum indulsit?
cur auidis mali huius mortalibus tormenta fatum negat?
cur æthereum hunc spiritũ graui doloris impendio ex ergastulo eripit.
Ita certè:
Sæua Libytinæ rabies fallacem fucum mentitur,
sub quo, latentia terræ decora, desiderata humani generis delicia
ad leges ineluctabiles vocat:
si querimur, insultat; si lamentamur, tripudiat;
& iustas querimonias repanda falce vindicat.
Parua hæc essent, ni maiora suo nisu auderet.
Terris exosum portentum terras deserit,
Proh dolor!
Vltra nihil obvium furori suo habens
in sidera furit:
Cæca vesania monstri lunam præterijt, dum luna cælo
in Cariæ montem ad carum Endymiona delaberetur
Hodie, dum in altum tetendit,
ausu nefando ad eam manum extendit.
Heu infestas sorti nostræ vices
quæ astra vincitis!
Orbæ fortè Parcarum dextra capiti non pepercere,
falceq; deficiente mucronem vibrârunt,
eumq; latente manu triumphum patefecere;
in quo vnus cecidit, multi dolemus:
quodue atrociùs, dum lapsus est, LVNA laborat,
& seruata luce humentes tenebras effundit.
Nimirum,
geminum inter Latoniæ Iubar,
proflu-

profluentesq; aspectus sæua Lachesis
crudeli ferro stratum opponit corpus Tuum
Illustris, & Magnifice Domine,
D. ANDREA CHEŁMSKI,
Vexillifer Sandomiriensis, Tribune Militū S.R. M.
Illam nobis Phæben extinguis,
quæ Phæbô clariùs in Regno nitens
innumeris lustris Patriam illustrat.
ODRIZIVM spectrum luce natiua tenuat,
& se cunctis plenam explicat:
quæ crescentibus
Domûs Chełmscianæ viris
lumine suo crescit,
& quod decus mucrone quæsisset, mucronis sociū fulgur habet.
At præceps fatorum sæuities!
authorem fatorum ensem ad luctum funebrem vibrauit,
& flebili Patriæ seculo, fletum ictu nefando expressit.
Poteras Vexilla ferens
à iuventa Tua sub vexillo discordis Bellonæ colla cædere,
contra vim rapacis fati nihil poteras.
Ita certè,
vis immensa etiam quo defendimur telo offendit:
Martius ille spiritus, totus Marti deuotissimus,
hostium terror, in hostiam abijt.
Cælô crederem pulsam concordiam.
Quippe, quem Lucina Parens Gradiuo fouit,
hodie Libytinæ in victimam cedenti parentamus.
Facere & spectare mortes natus,
de se mortis spectaculum efficit.
Tempore, quo oculum in solem, eo in arma vibrauit,
vt non colubros ad cunas, vt Alcides,
sed anceps ferrum, prodigio nouo, Ipse prodigium inueniret.
Taceat Roma suos bellatores,
qui iam cum encomio iacent.

 Miracu-

Miraculum Vrbis Cocles, quanquam insertus fastis, fabula est;
Hostium ille furori cedens per Tiberim ferrum tenuit,
Bellator noster ANDREAS, nobile ferrum nunquam sine triumpho
in medios hostes intulit.
Etiam feminæ Clæliæ facilis per Patrium flumen est fuga,
sed integrum pectus opposuisse, integer triumphus est.
Mutij Scæuolæ facilis de se victoria,
Nostri de alijs.
Errantem manum flammis vssisse, quid est?
Sed hostium excessus, flammis vsto ferro flagellare,
gloriam auget, Patriæ proficit, sortis miraculum est.
In fuga, fortuna vincit, virtus in acie;
& in extremo discrimine, etiam timidum pectus
forte desperatio efficit,
vt indulgentiam inueniat.
At nasci moriq; cum gladio, post fata in vultu relinquere minas,
invictum censetur.
Quippe in ipsa fortium morte, ira viuit,
quam Patriæ amor, & gloriæ cupido peperere.
Herculem credidisses, quem quasi ab angue Lernæo millena
hostium capita è cruore suo renascentia, minimè terrebant,
sed ita magnitudo periculi invitabat,
vt æstate omni Bellonæ cruentæ messor in campum descenderet.
Sic periculosis laboribus auctum corpus, magis nihil,
quàm periculum temnebat.
Namq; heroica virtus discriminibus pascitur,
& viros armatos occupans, in tela minantia vocat.
Iuuenile ANDREÆ corpus viriles semper lacertos exhibuit,
in hoc animum intendens;
vt, si viuis excederet, viuam semper sui nominis famam linqueret.
Volucres Getæ
ad arctum gelidam Illius perennem famam tulere,
Quos, quoties inter arma vidit, cæcidit;
& illata Patriæ detrimenta illorum interitu rependit:
Ita fortes viri, etiam auras insequuntur,
& sciunt quà petant volantem.

Facilè

Facilè inuicto vincitur,
quem timidus alongè triumphantem miratur.
Illius Lunæ Odrizia sese multoties iunxit,
sed tam improspero euentu, quàm facili clade.
Quippe gemina sua Phæbe, cùm loco non cederet,
barbara in ensem impegit,
& pallore suo cruoris Othomanici diluvium ritè præsagijt,
quia certò rubens spectauit.
Non itaq; mortuum miramur, sed dolemus.
Capax mortis erat, quia serie longa mortes numerauit.
sed auget immanem vim doloris
fatorum asperitas:
Vbi cælumq; terramq; Mars solus habet,
quà per vulnera & sanguinem ad gloriam itur,
Bellonæ furor bellatori pepercit:
dum quiescens senecta in quietem inuictum heroa composuit,
genitrices infiniti somni Parcæ
somnô sepeliuere.
Elegisset à telis prosterni,
cui tela amori fuere:
Tristiùs tulit Lacheseos crudelitatem, quàm ferebat fulmina belli.
Fortibus enim durißimum est,
sub percussore mori.
At egisti minore impendio doloris, o dolenda manus!
dum amicorum consortio, imò manibus
ANDREAM eripuisti:
Tristiora fecisset Mauors,
qui viris belluas, & equitibus equos confundens,
fletibus corpora abluere negat,
Qui Præficas vt lugeant, non præficit.
Nec adeò sæuè lacrymis indulgemus,
vt oculos amittamus.
Tristentur, quibus peiora imminent, quàm transiere.
Natura omnes ad vnum finem reuocat,
non omnes eadem reliquisse tripudiat:
 si do-

si dolori finem communis afflictio non faciet,
facient emortui merita:
Prudentia Viri ita est omnia moderata,
vt omnibus modum admirabili ratione posuerit.
Nouerat, quantum tristitiæ rabies in pectora possit,
quæ, quanquam gaudio decertat,
gaudio tamen longior esse solet.
Itaq; vt mœrorem lenire an temperare posset,
immortalia facta reliquit;
quorum longior esse memoria solet, quàm præsentia.
Exhibuit rebus afflictis modum, dum viueret;
qui semper aduersæ sorti fortis obstitit,
in prospera aduersam non desperauit.
Nempe,
eandem ratus esse manum in palma, quæ superest in pugno:
nec temere casuum incerta reputauit,
quia nunquam à fortuna est deceptus;
quæ non viribus, non telis, profligatur;
sed vitæ felicis temperamentô, prudentiâ:
auro non frangitur, quia tota aurea;
minace supercilio non terretur, quia ipsa supercilio
& mulcet, & terret.
Ianus sit necessum,
à fronte & tergo pupillas gerat, qui se sorti certaturum sperat.
Ea nunc in nos tela vibrauit, sed communis;
quia singulare nihil perpetrauit.
Eripuit nobis omni expectatione dulciorem,
sed eo itinere dimisit,
in cuius Ipse procinctu steterat, dum ad vitam destinaretur.
Innumeris triumphis nobiles
huic triumpho materiem præstant.
Regna cum Regibus, cum populis imperia,
nobilis pompa fati fuere.
Sed potuisti ô mors!
ibi temperare manus, non temerare;
vbi temperantiæ sedes & Augustale fuit.

Existi-

Existimas te parte ea offendisse, quâ prodes?
gratissimum fulmen præcipitâsti,
pro quo percussus præmia referret,
ni iucundius quidquam nactus esset, quàm amisit.
Nimirum, percussu tuo in cælum impulsus,
vbi tranquilla sidera lapsu temperato voluuntur;
vnde promanat, quicquid mortalitas boni experitur.
Debetur quippe superis, qui nihil superis incongruum egit;
quem Iustitiâ Duce, comes clementia vestigabat:
vt pari timore & amore conspicuus incederet.
Nam fortitudinis Iustitia, charitatis clementia genitrix est.
Non adeò seueritas vincire,
quàm animos vincere clementia potest;
vtpote quæ armata & secura dormit,
amoris tela circùm se habens.
si vbiq; reperias qui Diuûm honorem vindicet,
vbiq; est, qui clementem defendat:
eum maximè, qui non fallacibus verbis aures verberat,
& assensus humanos captat, dum inania iactat;
sed quem fama perennis per áëra ferens,
hominum linguis inserit.
Meliùs utiq; in sole nitet, quod domi conditum latet.
Nam splendidissima quæq; à contactu dedecus referunt.
Enimvero, facilè flumina crescunt, cælo spargente nimbos;
sic virtutes astris micant splendidiùs,
si splendorem ab Atauis deducunt.
Facilè cuiq; æmulus est,
qui de gente sua recenset Æmilianos:
& lepida cuiusq; historia Lepidis Parentibus orti.
Cælis enim fulgentibus, lux quantacunq; clarescit.
ILLVSTRIS & MAGNIFICVS DOMINVS
ANDREAS Scibor CHEŁMSKI.
Vexillifer Sandomiriensis, Tribunus militū S.R.M.
geminæ Phæbes lucem Phæbo nitidiorem exhibuit,
quia innumeros antehac luce simili coruscos Antecessores habuit.
Si fastos Poloniæ lustramus,

ab hac Luna proiectus fulgor Poloniam illustrans,
pupillam perstringit.
In qua visuntur Senatorum subsellia, fulgent trabeæ purpuratæ,
Sagum Gradiui micat ignibus;
& immensum Poloniæ cælum offundendo,
non iam Cynthiæ nitentis iubar,
sed forma veriore,
varijs ignibus Iridem coruscam efficiunt.
Et cùm, cælis vetustas non obsit,
tanta nunc claritudine nitentibus, quantam sub primum sui
exortum tenuere:

LVNÆ CHEŁMSCIORVM
cum Regno Sarmatico ortæ,
quia cum Lecho ex Croatia & Bohemia,
in campos Poloniæ descendentes,
quam spargunt, eam adverxere lucem.
Quippe minui nescit, quod æternum est.
Loquatur secutura posteritas OSTOIOS, SCIBORIOS,
Qui Illis exordia & incrementa lucis dedere:
Me in funesta sua Eclipsi squallorem sequi decet,
& brevitate pennæ dolorem temperare.
At mœstissima Clio, nequaquam præteri, quod nunquam tacendum
gloria inserit.
Si taces SCIBORIOS, Præsules & Senatores,
quos ævum suum coluit;
tres ANTISTITES PLOCENSES
intaminata veste fulgentes,
PROCOPIVM CHEŁMSKI,
Vladislaviensem Episcopum,
SCIBORIVM,
sub
LVDOVICO
Poloniæ & Hungariæ Rege
Martis vices ludentem,
Supremum Exercituum Ducem,

Si præ-

Si præteris SCIBORIUM CHEŁMSKI,
Præfectum Maioris Poloniæ;
quiencomio maior Patriam gloriâ nominis
implevit & illustravit:
Mirare saltē MARTIANVM SCIBORIVM CHEŁMSKI,
Vexilliferum Cracoviensem,
Quem genuinum Martis filium Patria dignè satìs non est mirata.
Qui virtutum famulitio circumsitus, memoriam omnem superavit,
Qui quos vixit annos, non sibi adnotavit, at cunctos commodo
Patriæ filius amantissimus impendit;
boni publici amantior, quàm sui.
In eo Civis speculum & heros spectavit,
qvum consilij gravioris documentô, gravem Patriæ
incumbentium periculorum molem tollere & tollerare doceret,
sævam Bellonæ insaniam consilij plenis viribus castigare;
vtrinq; egregium decus cumulare.
Ille, ut tantò magìs Lunarum splendorem augeret,
lumen copulauit,
Illustrem ODROVAZIORVM Prosapiam sibi associando.
Ecce geminatus splendor eminuit:
quando Philippo hoc & Olympiade magnus prodijt Alexander,
MARTIANVS Scibor CHEŁMSKI,
Succamerarius Gener: Palat: Crac: Bochnensis, Vieliciensis, Ryczyuolen: Vstien: Capitaneus, S. R. M. Secretarius.
Hic Lunas Gentilitias, Lumini Odrovaziorum iunctas
in immensum extendit, vt vltra Patriæ sphæras micaret,
E Principe Regni Schola, Alma Academia Cracoviensi,
quantam iuvenis serenitatem in exteras devexit,
extorris Mavors testatur.
Ad Pedemontium pede immoto hærere nequivit,
at concursantibus cum Ithalia Gallis,
ignota bella nosse Polonos monstravit.
Ita certè, in forti Minerua non sterilescit,
nec otium vitij Matrem amat, sed se casside armat.
Dum Patriæ vultum lumenq; suum referret,
super contiguo cælo Lunam alteram non est passus,
sed contra Amuratem in Hungariam, sub

RVDOLPHO SECVNDO,
Gentilitium Mucronem tulit.
Enimvero, *honoris ardor filius emori nescit,*
tamdiu ardens, quamdiu facem aduersam scintillare videt;
toties vires sumens, quoties ferro foditur.
Namq; honor periculosis gaudens, filio pericula linquit.
Ille contra Machometem ad Angriam, Atuanum, & Iaurinum
cum ala equitum armaturæ grauioris proprijs stipendijs
seruatorũ, MARTIANVM Marti deditũ aliquot annis tenuit.
Effusum extra lumen domi minimè imminuit,
Augustissimo semper Augusti Regis
SIGISMVNDI III.
pectori æquè gratus ac probatus,
annis triginta togato obsequio carissimus;
pro quo in Prussia inter hostium strages equo amisso,
materiem merendi non amisit.
Post, perpetuus terrestris Nuntius, nihil non pro terra Patria egit;
penè in sinu Themidos Tribunalitiæ Regni
iustissimum cum vita caput deposuit.
Germano Sanguine prodeuntia bina Poloni poli sidera
Fratres Illius
NICOLAVS & STANISLAVS
CHEŁMSCII,
æquè Catones ac Scipiones,
dum merita in Patriam funderent, nobiles animas effudere:
quorum tamen immortalis memoria vitæ breuitatem compensat.
Nimirum, nouus cum Castore Pollux cum fratre vitam mutârunt:
cùm; vt Hic terris luceret, Illi vultus condidere.
Et certè, alterno reditu in terris lumina micant.
Post decessum horum,
Gratia supernis è sedibus in terras delapsa, quia
IOANNES STEPHANVS
CHEŁMSKI,
Gradi-

Gradivi & fragor & fortuna;
dignus, cui orbum Rege Regnum coronam custodiæ daret;
Quem, vigilem pro Patria Leonē, noctis moderatrice Lunâ conspicuū
vota communia constituerent,
& post sanctæ memoriæ fata Principis multò fortunatissimi,

SIGISMVNDI III,

meliore fato, an voto,

Palatinatûs Cracovien: Rothmagistrum crearent.

Ille recti Magister,
ne licentiæ aduersi quidquam liceret, præcipere;
vt Procerum animi Regni animam,
Principem fortem eligerent, prouidere;
voluit, & valuit.
Ecce fideli hoc libertatis Polonæ defensore

Iubar novum aureum,

Lux immensa, & decus altum;
Serenissimus & Invictissimus

VLADISLAVS IV,

dum in throno Regali eburneum lumen panderet,
in virtutis elogium

STEPHANVM CHEŁMSKI,

Camerarium suum elegit.
Thesaurus Ille virtutum fuit,
cui Regij thesauri sunt crediti;
lydius probitatis lapis,
cui, plùs quàm Lydæ pondera, gazæ ad manum fides posuit.
sed cuncta hæc terrarum Lumina seu Numina
fati iniquitas inquinauit;
serie multa succedentes,
pari fortitudine ac fortunâ viros mulctauit.
Illorum fausta nomina fasti nominent,
qui gloriæ plenitudine historias implêrunt,
& magnitudine gestorum encomium omne superârunt.

Age tamen, & aude

ô negotij formidandi alumna Clio!

memoriæ commenda, qui ſibi memoriam perennem creauit;
vel vnum de innumeris
CHRISTOPHORVM CHEŁMSKI,
ANDREÆ optatiſſimi cui hodie parentamus
Avum, gratiſſimum omne per ævum:
in Quem quicquid vſpiam Minerua minutim locauit,
aut Bellona bellè diuiſit;
Aſtræa dignum aſtris perfecit,
aut nouena Sororum cohors noui ſcientiarum generis intulit,
miro cum fortunarum confluxu congeſtum.
Cuncta è fronte fortunæ ſudantis venientia
fluxa & caduca percenſens,
non mercede pretioq; victus,
caſtra ſequi, & hoſtem vincere didicit,
fortiſq; videri, ſolâ bellorum placentiâ:
omnem umbram pro libertatis nomine inſequi & perſequi eligẽs,
iugi impatiens heros, ſæva regna exoſus;
ferreus in ferrum illabi maluit,
quàm otio deſide teneri.
Si terræ propiorem æthera hoſtilia fulmina incenderent,
in flammas & ignes medios ruere, & torreri paratus.
Dedit ne quieti locum
etiam inter laſſos componentem lacertos quietem?
minime:
At dedit immortalis gloriæ authoramento,
authorem gloriæ non exiguum
IOANNEM Scibor CHEŁMSKI,
Venatorem Cracovienſem,
Filium æquè ſibi ac Patriæ dilectiſſimum;
cui Patribus ſoliti cum Marte luſere ſales,
ſolam pupillæ ſuæ lucem Gradivi flammam cenſenti:
Quem non accepiſſe ſuperbos Proſapiæ ſuæ titulos
ſed auxiſſe iuuit.
Vtpote, qui à Maioribus ſumptam lucem,
& ipſe meritis coruſcus, & inclyto filiorum numero,
binum

binum GENTILITIÆ LVNÆ vultum adauxit.
Jlle certè:
quaternum fulgur Natorum ardente ſereno micans
Orbi expoſuit;
Ille tutelam & Splendorem Patriæ dedit.
Quid SCIBORIUS Ille CHEŁMSKI,
Subdapifer Cracovienſis?
niſi lumen, niſi fortitudo fuit:
Quid SAMVEL CHEŁMSKI?
niſi ardor, niſi ſerenitas,
Qui immotum medios inter exercitus ſtare ſcelus reputans,
circùm hoſtium tela, nullo metu malorum,
nullam metam virtuti exiſtere monſtrans,
fulmen Gradiui non pauens, ad fulmen accelerauit;
lethiq; minas non formidauit, ſed inuitauit.
Nimirum, pro bono communi ardens Curtius,
à Patria vitam acceptam Patriæ in victimam obtulit,
& in prælio Budziacenſi vultum cum ſplendore condidit.
Viuit tamen ſua poſt fata Phænix,
in Sapientiæ Corculo,
virorum amuſſi & amore,
in Idea Civis zelo Patriæ ardentis,
verè Lunâ in plenilunio lucente;
ILLVSTRISSIMO & MAGNIFICO DOMINO,
D. MARTAINO Scibor CHEŁMSKI,
Caſtrorum Regni Metatore,
quem Regum Auguſtus amor circumſtat;
Qui magnus ſemper pro bono publico Zelotes,
vel ad præſens etiam
animi celſitudinem ingentis explicat,
dum concordibus votis
poſt Magni deceſſum Bellatoris,
Sereniſsimi & Inuictiſsimi
IOANNIS III,

D Ad

ad tollendum in Solium Regale,
Auguſtiſſimum ſemper
A V G V S T V M II,
hodie Sceptra Patriæ feliciter regentem
præluxit, prælucetq;
dum primus ad ſalutandum conſulendumq; in comitijs
Regni generalibus Legatus, votô Patriæ electus,
plauſu maximo res afflictas tuetur, & defendit.
Iactavit Macedonia Alexandrum,
ſed gentis opprobrio, non gloriæ;
quem penes erat, orbem prædari,
non præliari; non Patriam tueri.
Iuſtiùs
Magnificus ac ac Generoſus D.
ALEXANDER Scibor CHEMŁSKI,
Cohortis Anteſignanus
gloriæ ſuæ militat,
vt potè qui à Vienenſi plus quàm gloriosâ victoria
nulli Poloni Martis negotio non intereſt.
Non veretur deſidum improperia,
qui arma artem moriendi finxere,
& adorare Martem non adoriri elegerunt:
vſq; adeo Illi maximus feruor eſt, ferrum,
vt creſcant cum annis merita, cum meritis immortalitas.
Namq; contemnit mortem, quando pericula;
amat perennitatem, quando gloriam.
Magnificum ac Genoroſum D.
D. ANDREAM CHEŁMSKI,
nequaquam penna leuis prætervolabit,
quem fama volans pennâ metuente tangi
ſuper æthera tollit.
Nihil ille non inglorium & cedro indignum efficit,
ſemper gloriam, virtutis pediſſequam & mercedem meretur;
cuius tam perplexa encomia ſunt,

quàm

quàm qui maxima geſſit.
Quippe virtutes quas encomia ſequuntur
ſuperat & antecellit.
Illius animi & magnitudo & excellentia detrectat,
quæ quiſq; tractare & exhibere vellet,
ſed conficit, quæ conari vix quiſquam audeat.
Nempe immenſa claritudo latere neſcit,
cui magnitudinem multitudo luminum adauget.
Micant ij velut accenſum in nubibus fulgur,
quibus exordia lucis ſunt,
& quod à tergo poſitum, tetrum ſquallidumq; cernitur.
Non ſinuant nec extingvunt lucem,
qui velut inextincta luminaria
multis à ſeculis ſeruatam lucē cōtinuo luminū acceſſu extenuant.
Splendent citra CHEŁMSCIANAS LUNAS
intaminato candore fulgentes Faſciæ, micant
POLASCIORUM, NIEDZWIECCIORUM, MIKOŁAYSCIORUM, PODLODOWSCIORUM, BONARORUM, KOCHANOWSCIORUM, GAWORKOWIORUM, ZŁOTNICCIORUM, ZELĘNSCIORUM, XIESCIORUM, CHRZASTOWSCIORUM, TURSCIORUM, PAWŁOWSCIORUM, ROZNOWIORUM, SZAFRANCIORUM, &c. &c.
immenſa decora, & illuſtres ſplendores:
quos vniuerſos ictu lethi proſtratus eheu!
ANDREAS
eclipſat, & extinguit.
O ſeculorum delicium! flos, & expectatio ſumma!
Gethis aſperis & barbaro Chmielniccio
Pilauecenſi Zbarauienſiq; prælio, prædam non conceſſiſti,
hodie truci Libytina in prædam cedis.
Terribiles ad Zwaniec ludos libens luſiſti?
hodie fatorum luſus & pila iactaris:
Ad Słobodyſzcze, iam penè amiſſum vexillum Tuum
illæſum caſtris retuliſti,
hodie ſub Lacheſeos calyptra amiſſus lugeris.
Idem vexillum ad Czudnouiam magnô miraculô,
miraculum Ipſe cum iactura quadraginta & vnius Commilitonū,
octodecim actibus læſum extuliſti,

hodie

hodie cum tristi vrna percussus efferris.
Etiam præterlabens Tyras',
immortalis Victoriæ Tuæ characteres deportat, quos
cùm totum illabentium Scytharum agmen mira arte,
& stratagemmate strauisti & repressisti,
perennibus cedris insculpsisti.
Nouerat Ocellus Regum,
Seculorum labor, temporum industria,
IOANNES III,
Lunæ Tuæ nitidum splendorem,
dum ibidem cæcæ tenebris noctis inuolutus,
ductu & auspicio Tuo
ad Phosphori vsq; exortum securus graderetur.
Non itaq; sola duntaxat aurora solem restituit,
quando niuea Tua Luna,
Patriæ Patrem, cælo Polono Phæbum reduxerat.
Nouerat Hungaria Illius nitorem,
quando luctuoso illo Parcanensi certamine,
depulsi exercitûs latus
illæsè, tenuisti tuitusq; es.
Quò tamen sæua Atropos exilem dextram tetendisti!
O inimicum amicis portentum!
si tetigisti illos,
qui dolorem premere an simulare possunt,
Eam,
Quæ luctibus modum statuere nequit tangere non debebas,
Consortem dulcissimam, blandi Hymenæi speculum & gloriã,
Illustrem & Magnificam Dominam,
MARIANNAM ELEONORAM
de Biegánow CHEŁMSKA,
Quæ in carissimi & expectatissimi ANDREÆ cõnubia cõsensit,
Muliebri equidem cordi tam lethales plagas inflixisti,
vt ne curari quidem, sed tangi etiam fuerint impatientes.
Cerne ô sæua tyrannis!
si quis Tibi sensus superest,

immu-

immutabilem in corde Illius amorem ſupereſſe.
ſequitur anguſta concluſum in urna,
cum tota Illuſtri Proſapia,
& pallentem artus lacrymis abluit:
equidem ſemper beatum,
quia in Beatiſsimæ Virginis MARIÆ amplexus cedentem.
Quis dubitet
mediã ſemper virtutũ lucem LVNAS CHEŁMSCIANAS fudiſſe?
dum in medio Metropoleos Lechiæ eclipſantur.
Quisquis defectum earum non concipis,
lacrymas conſpice:
in lymphis vtiq; labor aſtrorum veriùs apparet:
quas nobis verus dolor eò copioſiùs affundit,
quò grauiùs pectora tundit.
Illius magnitudine concuſſa Clio fatetur,
fata omnia poſſe, omnia finire;
dumq; Cynthiæ lucem, Illa verba condit:
hoc tamen repetita voce intonabit,
quòd meritorum gloriâ,
virtutum candore,
rectefactorum memoriâ perenni
mortalem ſarcinam deponens
ANDREAS,
æternùm viuet
IMMORTALIS.

WIELMOZNEY IEYMOSCI PANIEY,
P. MARYANNIE ELEONORZE
Z BIEGANOWA
CHEŁMSKIEY,
S. P. WIELMOZNEGO IEGOMOSCI PANA,
ANDRZEIA SCIBORA
Z CHEŁMU
CHEŁMSKIEGO,
Chorążego Sándomirſkiego, Pułkowniká Woyſk I. K. M.
Záloſney Małżonce.

C*Not rozlicznośćia wßelkich ozdobiona*
Cna MARYANNO, ieſteś przerázona
Smierći grotem; Gdy obrotem
Smiertelnośći, Do żałośći
ANDRZEY Ci przyczyna.
Zawiſtne Párki z OSTOI dobyły
Mieczá, ktorym Ci ſerce przeráźiły;
Wielka rána Dość zádána,
Co nie broczy Krwia, lecz oczy
Z obfita łza płyna,
Stráćiłáś Meżá cále Marſowego,
Z kad ſtrumień płynie lámentu gorzkiego:
Z tego zdroiá Muzá moiá
Pioro moczy, Smetne toczy
Przy grobie Kánzony.
Zá nic Káſtalle, zá nic Hypokreny;
Wßytko w żałobne obrácá ſie treny:
Smutne pienie, Gdy ſtrumienie
Lutnia topia, Łzámi kropia
Apollina ſtrony.
Przyimieß, nie bedźie choć nic łágodnego,
Co śmierć przyniosłá Małżonká Twoiego:
Niech ći ſłodźi Ten, co rodźi
Weſołośći, I rádośći,
Wdźiecznieyße mutety.

PROGNOSTYKI,
Z Zaćmięnia XIEZYCOW HERBOWNYCH, *ICHMOSCIOW PANOW SCIBOROW* CHEŁMSKICH.

I.

O Krutne Párki wielka ſrogość wywieráia,
Gdy ręce ná Herbowne Xiężyce śćiagáia;
Kiedyć Zaćmięnie láſney ſpráwiły OSTOI,
Toć ſię nic przed ich złośćia wcále nie zoſtoi.

II.

II.

Xiężyc się w Pełni záćmił, toć żale rokuie;
Y łzy obfite komuś wyprognostykuie:
Wászá to CHEŁMSCY żáłość, Wam się serce kroi;
Gdy ANDRZEY ná żałobnym Kátáfálku stoi.

III.

Blády Xiężyc deszczámi, suche polá skrapia,
CHEŁMSKICH Xiężyc iágody dźiś łzámi zátapia;
Przyczyná tá Potopu snadź wielkiego byłá,
Ktora Xiężyce rázęm dwá bláde stáwiłá.

IV.

Pewnie okrutne fátá swa kosę stráćiły,
Kiedy z OSTOI Mieczá ná pokos dobyły;
A cosz też w tey potrzebie spráwiły godnego?
ANDRZEIA ná Kátáfáik złożyły CHEŁMSKIEGO.

V.

Iużeś Bellono krwáwa moc własna stráćiłá,
Kiedyś obośiecznego mieczá ustapiłá:
Okrutna śmierć oręża gdy się chwyta tego,
Smiele się do Bráterstwá przyzna Márſowego.

VI.

Iáko Rycerstwo Polskie żalęm się kroićie;
Gdy w ręce Libitiny miecz goły widźićie:
Odważna śmierć zuchwále, bez bráku żadnego;
I wyzwie, y przełamie by naymężnieyszego.

VII.

Cmi się Mieśiac gdy źięmiá przed Słońcęm go kryie, ▲
Záćmił się CHEŁMSKICH Xiężyc, gdy ANDRZey nie żyie
Spieszac do Niebá przed nim swe ćiáło postáwił,
Zkąd żáłobne Záćmięnie w CHEŁMSKICH Domu spráwił.

VIII.

Częmu śmierć w Mársowych mu ogniách folgowáłá?
Częmu záiádłość swoię długo pokrywáłá?
Przestrzegłá okrućięństwęm Rycerzá Wielkiego
Kiedy tám SAMVELA zdiádźiłá CHEŁMSKIEGO

IX.

Nierozsadna Láchesis zleś rękę śćiagnełá,
Kiedyś iásne Xiężyce żałoba pokryłá;
Bowięm łáskáwe Niebo snádno to nádgrodźi;
Gdy Bráći iásna cnota oneż wypogodźi.

▲ *Eclipsis Lunæ est interpositio terræ inter Solem & Lunam.*

X.

X.
Pobráłáś Bráći, przećię Xiężyce iáśniáły,
Y świátło swę po cáłym świećie rozśiewáły:
Oddáiesz teraz Bogu ANDRZEIA CHEŁMSKIEGO;
Niezgáśisz iednak świátłá tym Xiężycowego.
XI.
Zyie OBOZNY, wielka obroná wolnośći;
W ktorego sercu Pállás uzbroiona gośći;
Potráfi mądrość iego, by, ktoraś zácmiłá
OSTOI CHEŁMSKICH iásność nigdy nie ginęłá.
XII.
Niewieleś śmierći twoią złośćia dokuczyłá,
Luboś włásny miecz CHEŁMSKICH ná nich obroćiłá;
Ieszcze ná ALEXANDRZE tákim tu nie zbywa,
Ktory odważnie tego oręża dobywa.
XIII.
Nie mogłeś umrzeć wielki ANDRZEIV, bo Cnotá
Krewnych Ci do wiecznośći otworzyłá wrotá,
ANDRZEIA Brátá Imię Tobie stryiecznego,
Pewnie Cię czynić będźię tu nieśmiertelnego.
XIV.
Zowiesz się śmierći! rzeczy ostátnią linią,
Częmżeś dwoiáka teraz zácmiłá Cynthią;
Mnięmasz iżeś OSTOIOW świátło zákończyłá?
Niedufay; nigdy w Domu Tym ćięmność nie byłá.
XV.
Smierć gdyż ćiáłem rozłacza ANDRZEIA CHEŁMSKIEGO,
Drogę mu do mięszkánia toruie gornego;
Wiá tom iey dobrze, Xiężyc bo go tám kierowáł;
Kiedy mu do wszelkich cnot drogę pokázowáł.
XVI.
Raczey zawistne Párki pewnie tego chćiáły,
Aby w biegu Xiężyce swym zátámowáły;
Fortuná w to przyiázna dawno potráfiłá,
Kiedy w Dom BIEGANOWSKICH Cynthia wstapiłá.
XVII.
Bięża chwalebną wielkich cnot droga Xiężycę,
Láchesys ná kres żyćia swe ostrzy nożyce;
Przećina drogę, ANDRZEY áż przy mećie stoi:
Kto ták żył, żeby zbładźił niechay się nie boi.

XVII.

XVIII

Pędza zwyczáynym biegięm Xiężyce záćmione,
Ná mieyſce odpoczynku dawno náznáczone;
Ktorym gdy Muzá okięm ſmętnym áſſyſtuie,
ANDRZEIA goſzczacego w Niebie vpátruie.

XIX.

Przeświętni SCIBOROWIE, częm ſię w łzách topićie?
Gdy nád żáłoſnym grobęm ANDRZEIA widźićie;
Wniebie gośći, ćiáło tu źięmi zápiſuie;
A ſławę nieśmiertelna wſzytkim Wam leguie.

XX.

Stráſzna śmierć, ná Xiężyce co ſię obruſzyłá,
Ná wſchodźie czyli pełni one záſkoczyłá?
W pełni ſa, y ná wſchodźie; bo ANDRZEIA czyny,
I męſtwo, y odwagá, ſa tego przyczyny.

XXI.

Okrutne Parki CHEŁMSKICH mieczá dobywáia,
Czym MARYANNO ſerce Twoie zákrwawiáia;
Smierć igra, á Twe ſerce żalem ſię rozpływa,
Gdy wiecznie Chorażego Małżonká pozbywa.

XXII.

Doznáłáś MARYANNO tyráńſtwá wielkiego,
Trácac z lámęntęm ćięſzkim poł ſercá Twoiego;
Łzy toczyſz gdy Xięzyce żałobá pokrywa,
Poprzeſtań: wſzák po chmurách piękna iáſność bywá.

XXIII.

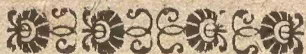
W coſz tę fatá zawiſtne ſrogość obroćićie,
Ktora ſmutne zaćmienie Xiężycom czynićie?
Fortuná odpowiáda, że tá złość ſzalona
Pozorem ſzczęśliwośći będźie nádgrodzona.

XXIV.

Iáſne Xiężyce náſzym oczom uſtępuia,
I przy śmierći ANDRZEIA w iáſnośći ſzwánkuia;
Coż z tákowey odmiány nowego ſię rodźi?
To, że w Dom ſzczęśliwośći ANDRZEY CHEŁMSKI wchodźi.

XXV.

A kiedy te wiáſnośći Mieśiace bledniela,
Záłoſnych łez potoki obfite ſię leia;
Z ktoręmi Vránia kiedy ſię złaczyłá,
Swoie w gorzkim potoku pioro utopiłá.

J. XIX. 42.

Biblioteka Jagiellońska
stdr0016730